

49 OCKSÅ ETT ORD I PENNINGEFRÅGAN.

Litteraturblad n:o 2, februari 1860

Det gagnar till ingenting, att vi fortsätta polemiken i penningfrågan mot Hr H. Borgström's bref i H:fors Tidningar. Hr H. B. sörjer fortfarande därför, att hans publik icke lärer känna, hvad vi i frågan anfört, medan han deremot lagt sig vinn om, att lära samma publik, det vi skulle påstått en hel hop saker, som vi icke påstått. Frågans utredning kan på en såbeskaffad polemik ingenting vinna. Det är visst uppenbart, att H. B. icke förmår inse hvarken metodens oduglighet eller sina yttrade åsigers falskhet. Ty han skulle väl icke eljest, på sätt sker, vidhålla båda. 10

Äfven i senaste artikel, (H. T. N:o 29) försöker Hr H. B. icke ens försvara sitt påstående, att silfverexport skett blott för vinsten på varan. Han gör som vanligt. Slagen på en punkt, omtuggar han sina satsar i allmänhet och försäkrar sin publik om odugligheten m. m. i våra anföranden, om hvilkas innehåll samma publik icke får veta ett ord. Att Hr B. icke förmår skilja mellan, hvad importören i likhet med alla innehafvare af det i värde fallna sedelmyntet på detta förlorat, och mellan den effektiva kursdifferensen i följd af skuld till utlandet, detta kan deremot ej hjälpas. 20

Å andra sidan torde nog den del af den läsande allmänheten, om sjelf har en tanke i frågan, vara öfvertygad om, hvad i den är det rigtiga. Det vore oskickligt och förolämpande att förutsätta, att de män, som hafva att ombesörja landets offentliga penningangelägenheter, skulle hylla en så förvänd åsigt rörande penningställningen, som den är, till hvars champion Hr H. B. konstituerat sig. Och vi äro öfvertygade, att äfven landets affärsmän längesedan insett, att tyngden af statslån, som icke produktivt användas, måste återfalla på dem likasom på landets öfriga invånare. Än mindre angenämt kan det vara dem, om staten genom att gifva förlagskapital till ingen eller nedsatt ränta förskaffar dem konkurrenser i dussintal, hvilkas korrt tid varande rörelse slutar med ruin och den solida affärsrörelsens stora skada. Det närvarande tillståndet bevisar också tydligt nog, hvilken verkan de gjorda statslånen haft, och huru oförmögna de varit att förändra ställningen. Den utväg, som bort vara den första, blir nu den sista – den att landets handel hjälper sig sjelf; ehuru enligt vår öfvertygelse denna utväg skulle varit lättare och hastigare verkande 1857, än den blir det 1860. 30

Den artikel, vi här meddela, upprepar till en del, hvad förut i detta blad blifvit anfördt. Till upplysning må nämnas, att den är tidigare nedskrifven och af Förf. afsänd dagen, förrän bladets Januarihäfte här i Helsingfors utdelades. Men äfven i denna del är framställningen så klar och bevisningen så bindande, att den säkert skall läsas med gagn och nöje. I flere delar uppfattar deremot den ärade Förf. frågan ur nya synpunkter. Vi fästa särskildt läsarens uppmärksamhet på, hvad i artikeln säges om möjligheten att för närvarande exportera silfver *med vinst*. Sanningen af hvad Förf. härom yttrar, är väl i ögonen fallande. att föga ens Hr H. B. kan vara blind för densamma. Vi erinra dock, att väl silfver härifrån landet kunnat med vinst säljas till Ryssland, emedan ännu intet agio på detsamma i landet existerat, utan exportören här fått silfver mot papper al pari och åter al pari kunnat utgifva det därför erhållna Ryska sedelmyntet. D. ä. exportören har derpå vunnit; men då de erhållna sedlarne åter användts till betalning för vara i Ryssland eller till vaxelköp, hafva de naturligtvis endast haft sitt verkliga lägre värde, och remisskostnaden och assuransen för silfret förblir *landets* 40 50

rena förlust – förlusten i den allmänna krediten i följd af silfverbristen oberäknad. Likaså förtjenar det särskild uppmärksamhet, hvad i slutet af artikeln erinras: att, om exporten inbringar vaxlar till öfverflöd och dessa säljas i Ryssland, det Ryska sedelmyntet då till landet inkommer till sitt rätta värde – ehuru naturligtvis ett tilläfventyrs ytterligare fallande i denna sedels värde skulle bringa landet förlust. Skulle dock tillräckligt funnits af dessa (af Hr H. B. så grundligt föraktade) »pengar», skulle säkert ingen i landet talat om penningbrist. Och det torde tyvärr töfva länge nog, förrän af dem så tillräckligt belopp inflyter, att de komma att utgöra en öfverflödsartikel, hvilken man söker utbyta mot hvilken vara som helst. Att dock ställningen med ett så osäkert lagligt betalningsmedel är svår, det har ingen bestridit.

Red:s Anm.

50 UTLÄNDSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 3, mars 1860

20 MENSKLIGA UTVECKLINGENS HISTORIA. ÖFVERSIGT AF N. IGNELL. 3:DE DELEN: KRISTENDOMENS FÖRSTA ÅRHUNDRADEN. STHLM 1859.

Denna nya del af det i Svenska litteraturen så ensamt stående, märkliga arbetet, omfattar tiden från kristendomens uppkomst till Vestromerska rikets undergång. Den utgör för sig en diger skrift af mera än 30 tryckta ark; och det är glädjande att finna, att Författaren haft tid och krafter att med denna raskhet fortgå i lösningen af sin så omfattande uppgift.

30 Det förefaller förunderligt, säger Förf. i sitt företal, »att kyrkans målsmän och ledarne af våra theologiska bildningsanstalter ännu fortfarande tyckas föreställa sig, att, för det de sjelfva blunda, inga andra heller skola märka, hvad som i andra län der föregår inom den theologiska verlden, och att, emedan de sjelfva innestänga sig i sin qualmiga trånga stuga, andra äfven skola lemnas oberörda af den friska vind, som framgår med mäktig fart uti den protestantiska kristenheten.»

40 Än förunderligare synes det, att vederbörande fakultetsmän i Sverige iakttaga en så envis tystnad rörande sjelfva detta arbete. Ty både ur historisk och theologisk synpunkt betraktadt står det i sanning i Svenska litteraturen ensamt i sitt slag. Men det synes, som om litteraturen öfverhufvud för närvarande i Sverige skulle förmå tillvinna sig ett blott ganska ringa deltagande. Hvem skulle icke tro, att t. ex den bild af Carl XII, Fryxell framställt, hade bort framkalla en hel syndaflod af kritiker, af yrkanden och bevisningar för och mot. Men underbart! man ser den nationela hjälten afkläddas den nimbus, i hvilken han utöfver ett sekel framstått för hela Svenska folket, men ser detta med en sådan likgiltighet, som om frågan gällde en herrskare af dynastin Tsing i China. Vål är det nu svårt att säga, om intresset för den bestående kyrkoläran borde vara starkare eller svagare, än det för den nationela traditionen. Men man skulle dock vänta, att ännu någon funnes, som ville bryta en lans till dess försvar; ty Hr Ignell's betraktelsesätt står uppenbart i flera hänseenden i strid med densamma, sådan den i Lutherska dogmatiken gjort sig gällande. Vål säger Hr I., att hans yttrade åsikter varit föremål för förkättrande; men till vår kunskap har ingenting kommit, som vore ens ett försök att på vetenskapens eller den kristna traditionens grund sätta dessa åsigtens